

«Jauniešu intereses un to uzskati par prioritātēm Latvijas lēmumpieņēmēju dienaskārtībā nākamo 10 gadu laikā»

16–25 gadus vecu jauniešu aptauja
2021. gada janvāris

**Pasaules
Dabas
Fonds**

sadarbībā ar

Pētījums tiek finansēts EEZ un Norvēģijas grantu programmas
“Aktīvo iedzīvotāju fonds” ietvaros.

Pētījuma apraksts _____	3
Respondentu sociāli demogrāfiskais profils _____	4

SECINĀJUMI _____	5
------------------	---

GALVENIE REZULTĀTI

1. Kā mācību iestādēs tiek radīta izpratne par dažādiem jautājumiem, problēmām un to risināšanu _____	25
2. Latvijas sabiedrības iesaistīšanās globālo vides un dabas aizsardzības jautājumu risināšanā _____	32
3. Latvijas pašreizējie likumi attiecībā uz dabas aizsardzību _____	34
4. Esošais vides un dabas stāvoklis Latvijā _____	36
5. Cik daudz Latvijā tiek darīts, lai risinātu vides un dabas problēmas _____	38
6. Valsts un pašvaldību budžeta naudas atvēlēšana videi draudzīgas attīstības nodrošināšanai _____	40
7. Cik aktuāli Latvijā ir ar vides un dabas aizsardzību saistīti jautājumi _____	42
8. Rūpes par vides un dabas aizsardzības jautājumiem _____	55
9. Kam visvairāk jāiesaistās vides un dabas aizsardzības problēmu risināšanā Latvijā _____	68
10. Valdības prioritātes vides aizsardzības jomā turpmāko 10 gadu laikā _____	71
11. Iesaistīšanās pasākumos, kas saistīti ar apkārtējās vides kvalitātes uzlabošanu _____	74

PIELIKUMS

Statistikās kļūdas novērtēšanas tabula _____	83
--	----

PĒTĪJUMA VEICĒJS:

Mērķa grupa: 16–25 gadus veci jaunieši

Aptaujas metode: interneta aptauja (CAWI)

Ģeogrāfiskais pārklājums: visa Latvija

Sasniegtās izlases lielums: 303 respondenti

Aptaujas veikšanas laiks: 19.01.2021.–26.01.2021.

RESPONDENTU SOCIĀLI DEMOGRĀFISKAIS PROFILS

		VISI RESPONDENTI	
		Skaits	Kol %
KOPĀ		303	100,0
DZIMUMS	Vīrietis	152	50,2
	Sieviete	151	49,8
VECUMS	16 gadi	25	8,3
	17 gadi	19	6,3
	18 gadi	32	10,6
	19 gadi	26	8,6
	20 gadi	31	10,2
	21 gads	37	12,2
	22 gadi	35	11,6
	23 gadi	30	9,9
	24 gadi	32	10,6
	25 gadi	36	11,9
SARUNVALODA ĢIMENĒ	Latviešu	213	70,3
	Krievu	77	25,4
	Cita	13	4,3
NODARBOŠANĀS*	Skolēns	77	25,4
	Students/-e	124	40,9
	Strādā algotu darbu	83	27,4
	Nestrādā un nemācās	22	7,3
BĒRNI	Ir	28	9,2
	Nav	275	90,8
DZĪVESVIETA	Rīga	114	37,6
	Cita pilsēta	143	47,2
	Lauku teritorija	46	15,2

Bāze: visi respondenti

*Šeit un turpmāk — vairākatbilžu jautājums (% summa > 100)

SECINĀJUMI

- ✓ Aptuveni trešdaļa vai vairāk jauniešu uzskata, ka **izpratne** par dabas resursu saprātīgu izmantošanu (41%), preču un pakalpojumu patēriņa ietekmi uz vidi (38%) un gaisa piesārņojuma novēršanu (32%) **mācību iestādēs tiek radīta kopumā laba**.
- ✓ Pārliecinoši lielākajai daļai aptaujāto jauniešu (91%) **kopumā ir svarīgi, lai arī Latvijas sabiedrība iesaistītos globālo vides un dabas aizsardzības jautājumu risināšanā** (drīzāk svarīgi — 40%, ļoti svarīgi — 51%).
- ✓ **Latvijas pašreizējie likumi attiecībā uz dabas aizsardzību kopumā tiek novērtēti kā pārāk «vāji»** — būtu jānosaka stingrākas prasības (tā norādīja 64% aptaujāto jauniešu).
- ✓ Aptuveni ¼ respondentu (28%) uzskata, ka esošais vides un dabas stāvoklis Latvijā ir kopumā labs, tomēr lielākā daļa (57%) norāda, ka **vides un dabas stāvoklis Latvijā ir viduvējs**. 13% respondentu uzskata, ka esošais vides un dabas stāvoklis Latvijā ir kopumā slikts.
- ✓ Nedaudz vairāk kā ⅔ respondentu (69%) norāda, ka, **lai risinātu vides un dabas problēmas Latvijā, tiek darīts kopumā nepietiekami**.
- ✓ Ņemot vērā visu, ko viņi par to zina, lielākā daļa respondentu (58%) uzskata, ka **videi draudzīgas attīstības nodrošināšanai Latvijā tiek atvēlēts kopumā nepietiekami daudz valsts un pašvaldību budžeta naudas**.
- ✓ Pārliecinoši lielākā daļa aptaujāto jauniešu lielo atkritumu daudzumu dabā (87%) un atkritumu nešķirošanu (83%) uzskata par kopumā aktuāliem ar vides un dabas aizsardzību saistītiem jautājumiem. Par kopumā aktuāliem jautājumiem tiek uzskatīti arī ūdens kvalitātes pasliktināšanās Latvijā upēs un ezeros (75%), pesticīdu izmantošana lauksaimniecībā (70%), sugu un to dzīvotņu iznīcināšana mežu izciršanas rezultātā (69%) un pārtikas izmešana atkritumos (68%). Par aktuāliem jautājumiem lielākā daļa respondentu uzskata arī gaisa piesārņojumu (67%), pārmērīgu lietu un pakalpojumu pirkšanu (64%), videi un veselībai nedraudzīgas ikdienas pārtikas izvēli / diētu (63%), sugu daudzveidības samazināšanos pļavās (60%) un klimata pārmaiņas (53%). Nepietiekamu dabas aizsargājamo teritoriju skaitu par aktuālu jautājumu uzskata 42% respondentu.

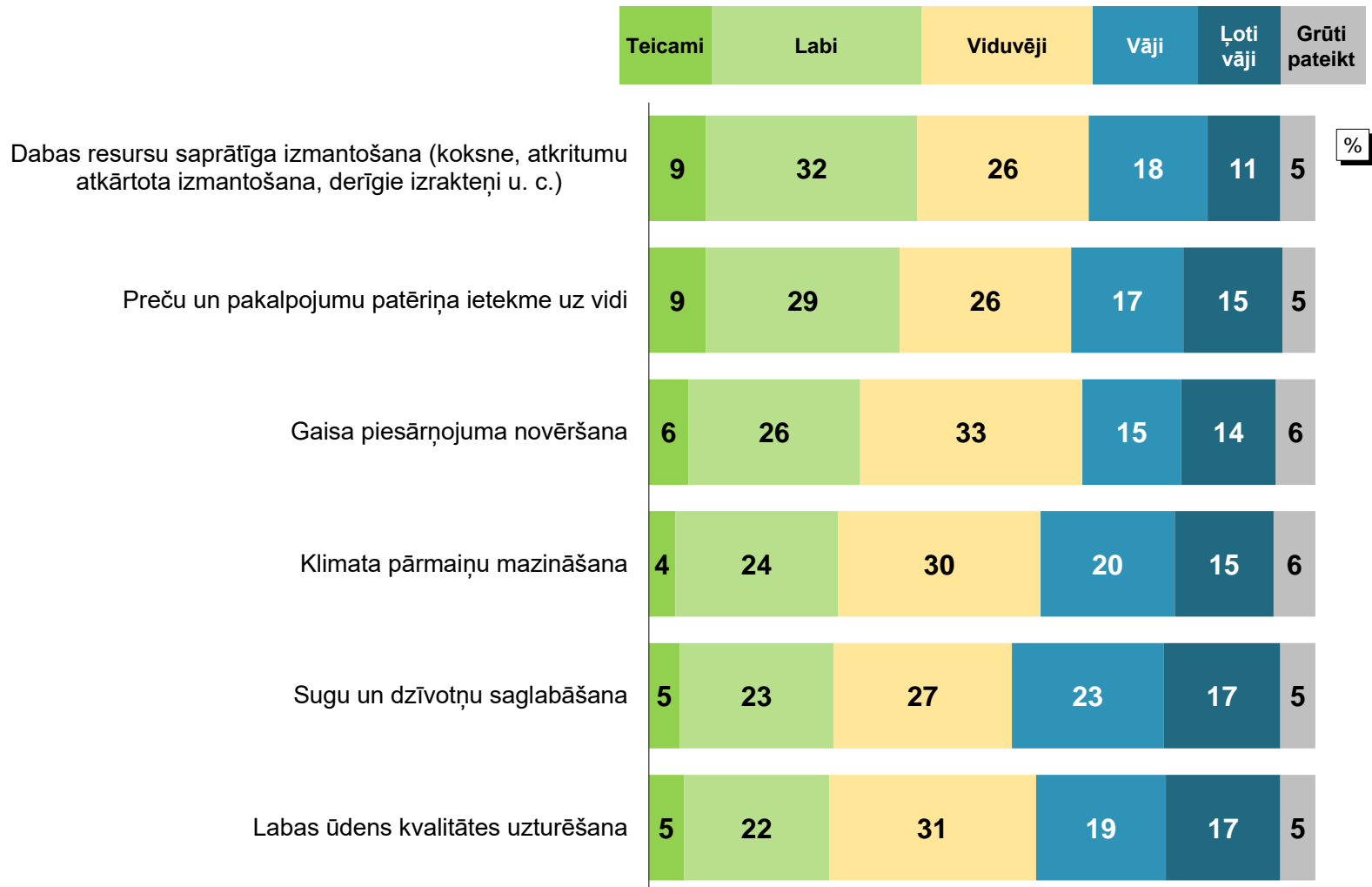
- ✓ Pārliecinoši lielākajai daļai aptaujāto jauniešu rūp lielais atkritumu daudzums dabā (94%), ūdens kvalitātes pasliktināšanās Latvijas upēs un ezeros (88%), sugu un to dzīvotņu iznīcināšana mežu ciršanas rezultātā (86%), gaisa piesārņojums (86%), atkritumu nešķirošana (82%) un klimata pārmaiņas (80%). Lielākajai daļai rūp arī sugu daudzveidības samazināšanās pļavās (76%), pārtikas izmešana atkritumos (76%), pesticīdu izmantošana lauksaimniecībā (74%), videi un veselībai nedraudzīgas ikdienas pārtikas izvēles / diēta (66%), pārmērīgu lietu un pakalpojumu pirkšana (65%) un nepietiekams dabas aizsargājamo teritoriju skaits (53%).
- ✓ Pēc respondentu domām, **visvairāk vides un dabas aizsardzības problēmu risināšanā Latvijā būtu jāiesaistās iedzīvotājiem (79%), Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai (62%), valdībai kopumā / visām ministrijām (57%), pašvaldībām (55%) un vides organizācijām (52%).**
- ✓ Pēc aptaujāto jauniešu domām, **trīs vissvarīgākajām valdības prioritātēm turpmāko 10 gadu laikā vides aizsardzības jomā jābūt sabiedrības izglītošanai par vides un dabas jautājumiem (58%), būtu aktīvāk jāiesaista iedzīvotāji un jaunieši vides un dabas saglabāšanā (54%) un būtu jāievieš stingrāka kontrole un bargāki sodi pārkāpējiem (42%).**
- ✓ Kopumā **respondenti būtu gatavi personīgi iesaistīties pasākumos, kas saistīti ar apkārtējās vides kvalitātes uzlabošanu** (vidējais vērtējums 10 punktu skalā — 6,9).

GALVENIE REZULTĀTI

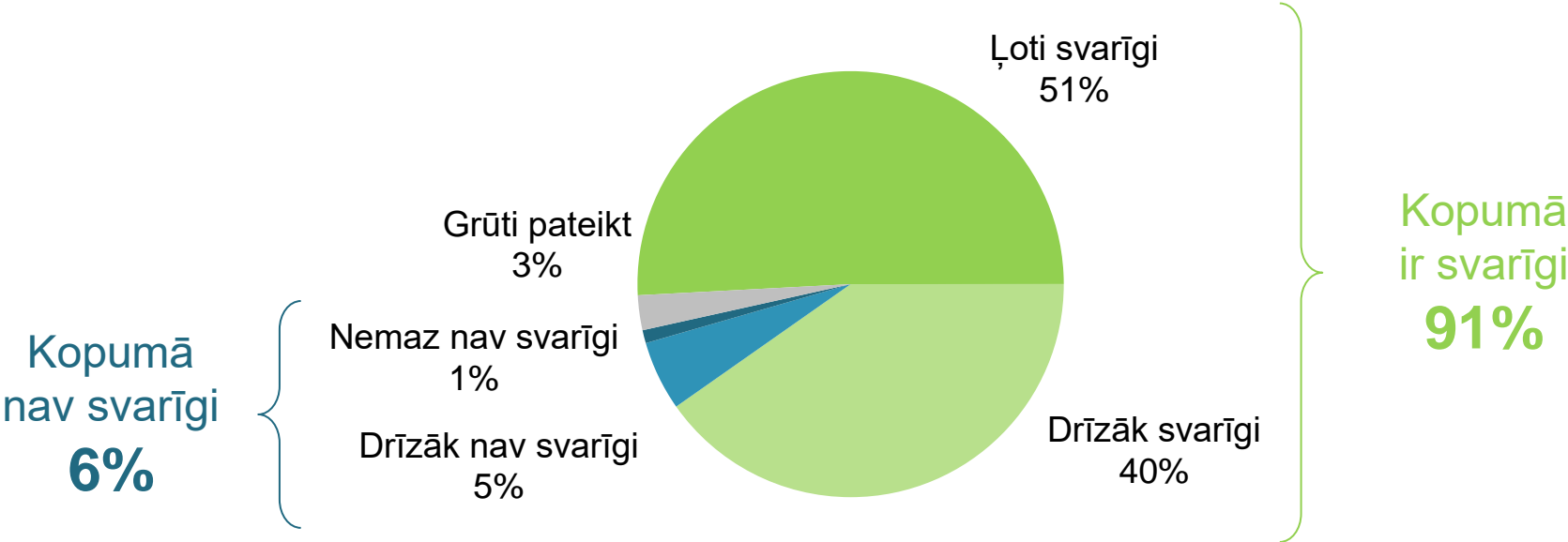
1. KĀ MĀCĪBU IESTĀDĒS TIEK RADĪTA IZPRATNE PAR DAŽĀDIEM JAUTĀJUMIEM, PROBLĒMĀM UN TO RISINĀŠANAS CEĻIEM

«A4. Ņemot vērā Tavu personīgo pieredzi, kā Tu novērtētu, cik labi vai slikti Tev mācību iestādēs tiek/tika radīta izpratne par šādiem jautājumiem, problēmām un to risināšanas ceļiem?»

2. LATVIJAS SABIEDRĪBAS IESAISTĪŠANĀS GLOBĀLO VIDES UN DABAS AIZSARDZĪBAS JAUTĀJUMU RISINĀŠANĀ

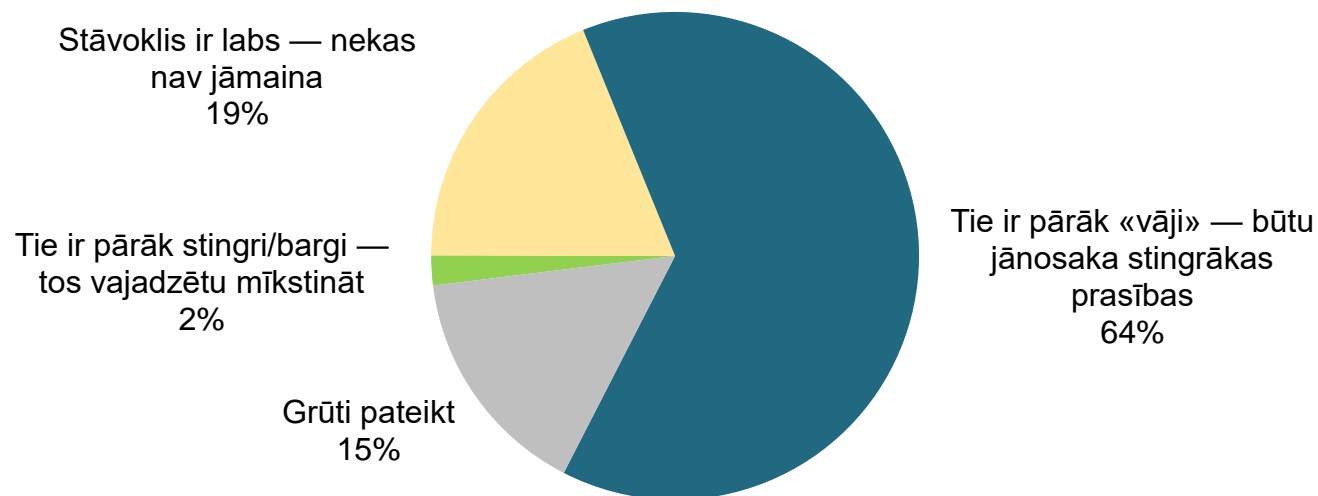
«A5. Cik, Tavuprāt, ir svarīgi, lai arī Latvijas sabiedrība iesaistītos globālo vides un dabas aizsardzības jautājumu risināšanā?»

Bāze: visi respondenti, n=303

3. LATVIJAS PAŠREIZĒJIE LIKUMI ATTIECĪBĀ UZ DABAS AIZSARDZĪBU

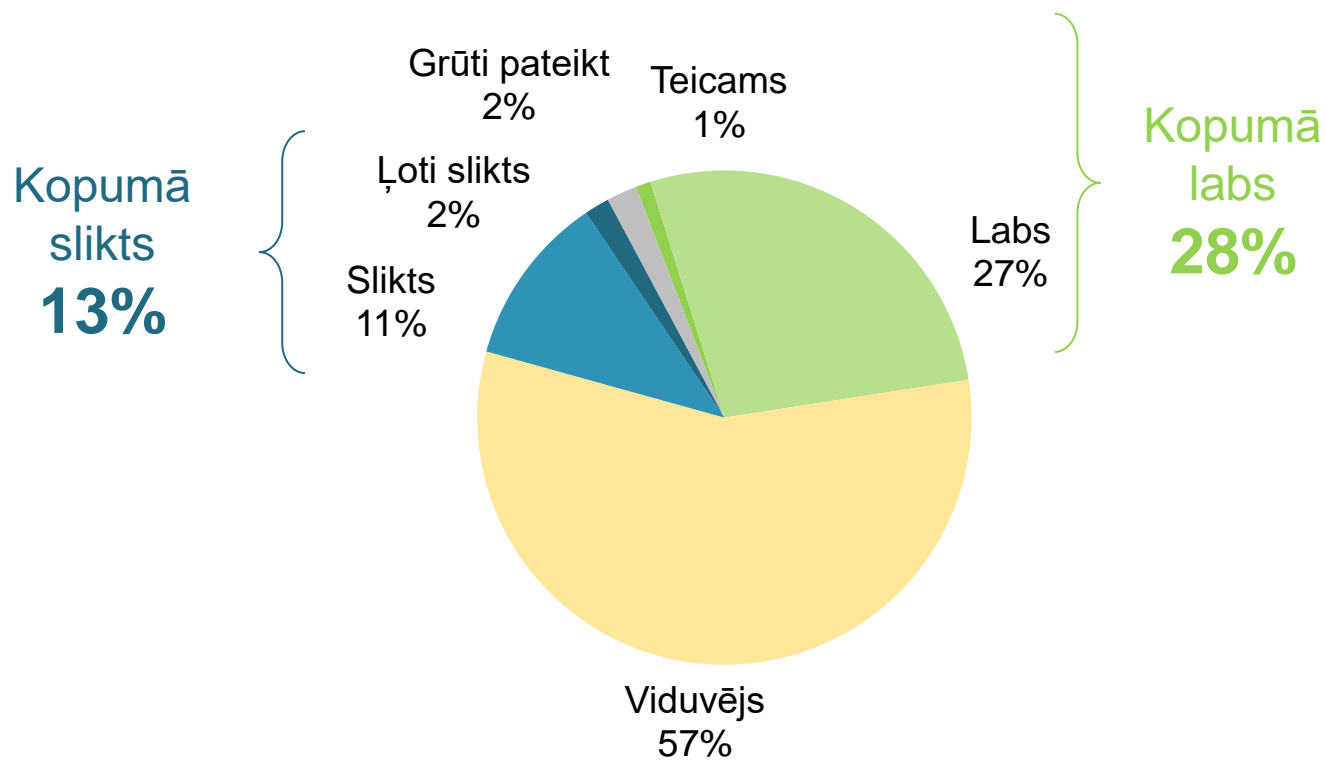
«A6. Kā Tu kopumā novērtētu Latvijas pašreizējos likumus attiecībā uz dabas aizsardzību?»

Bāze: visi respondenti, n=303

4. ESOŠAIS VIDES UN DABAS STĀVOKLIS LATVIJĀ

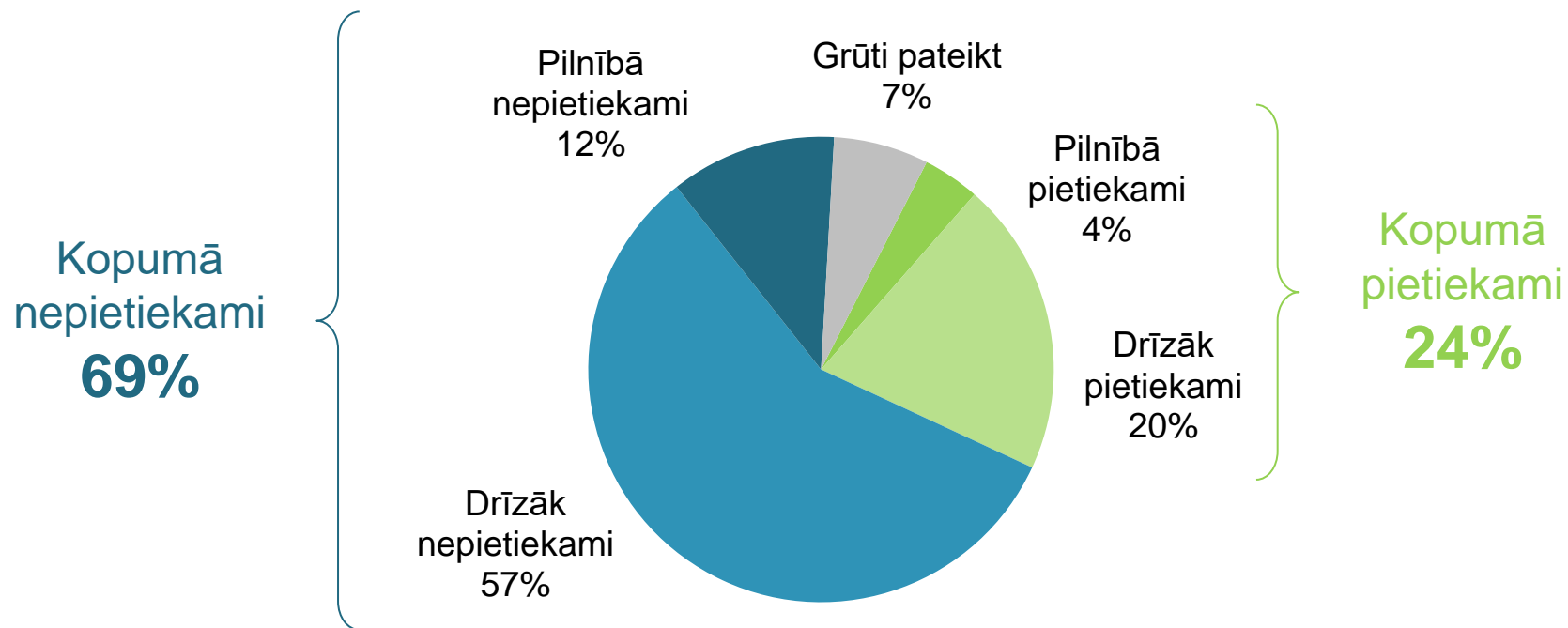
«A7. Kāds, Tavuprāt, ir esošais vides un dabas stāvoklis Latvijā?»

Bāze: visi respondenti, n=303

5. CIK DAUDZ LATVIJĀ TIEK DARĪTS, LAI RISINĀTU VIDES UN DABAS PROBLĒMAS

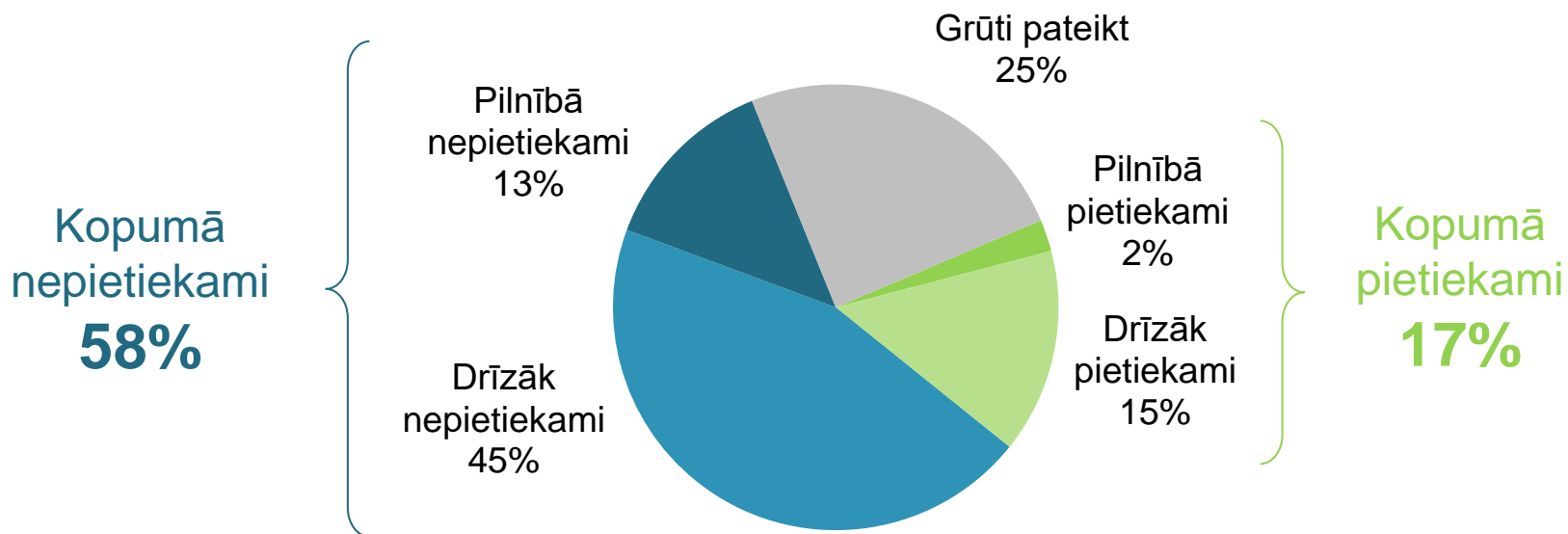
«A8. Cik daudz, Tavuprāt, šobrīd Latvijā tiek darīts, lai risinātu vides un dabas problēmas?»

Bāze: visi respondenti, n=303

6. VALSTS UN PAŠVALDĪBU BUDŽETA NAUDAS ATVĒLĒŠANA VIDEI DRAUDZĪGAS ATTĪSTĪBAS NODROŠINĀŠANAI

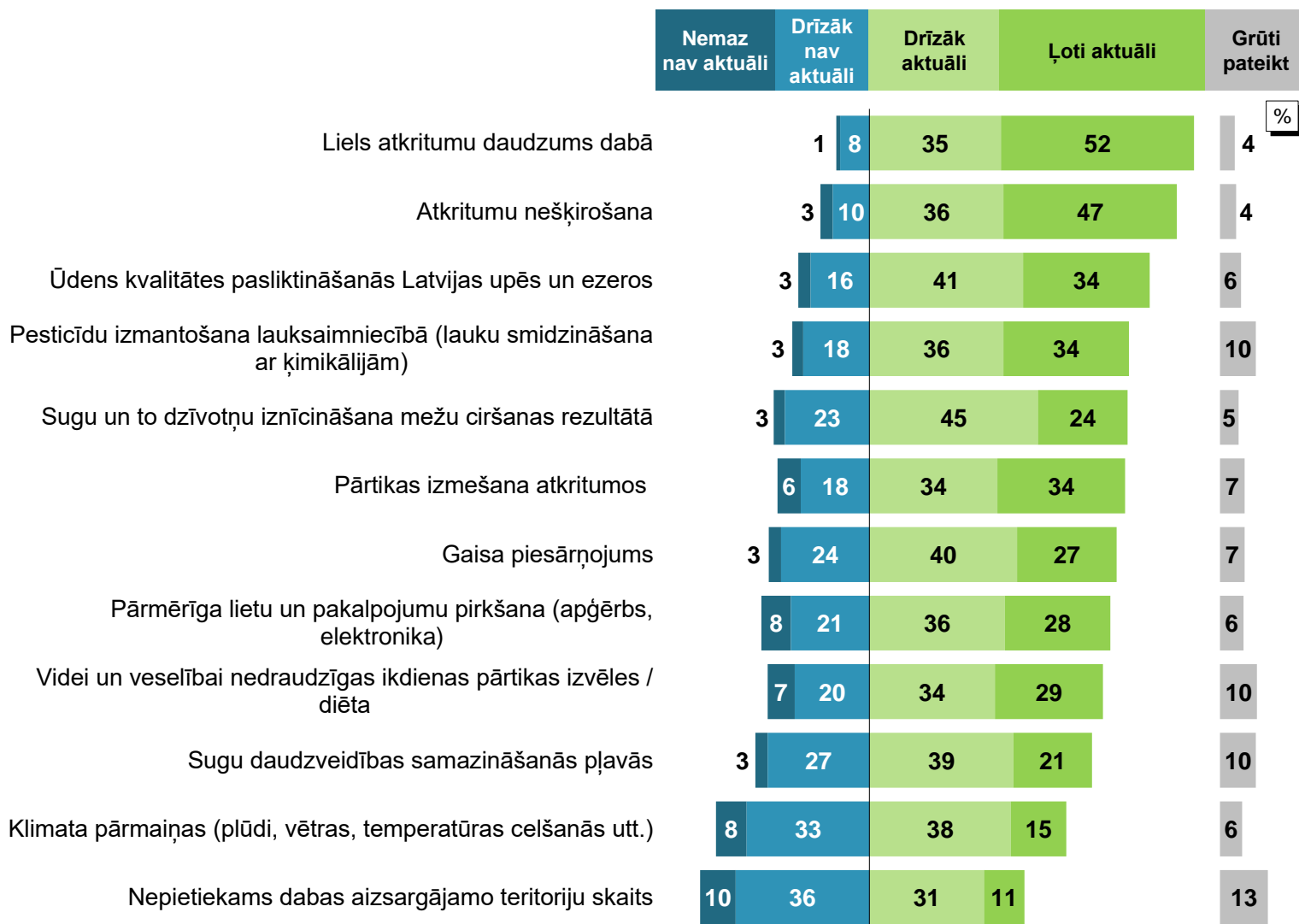
«A9. Ņemot vērā visu, ko Tu par to zini, cik daudz valsts un pašvaldību budžeta naudas Latvijā tiek atvēlēts videi draudzīgas attīstības nodrošināšanai?»

Bāze: visi respondenti, n=303

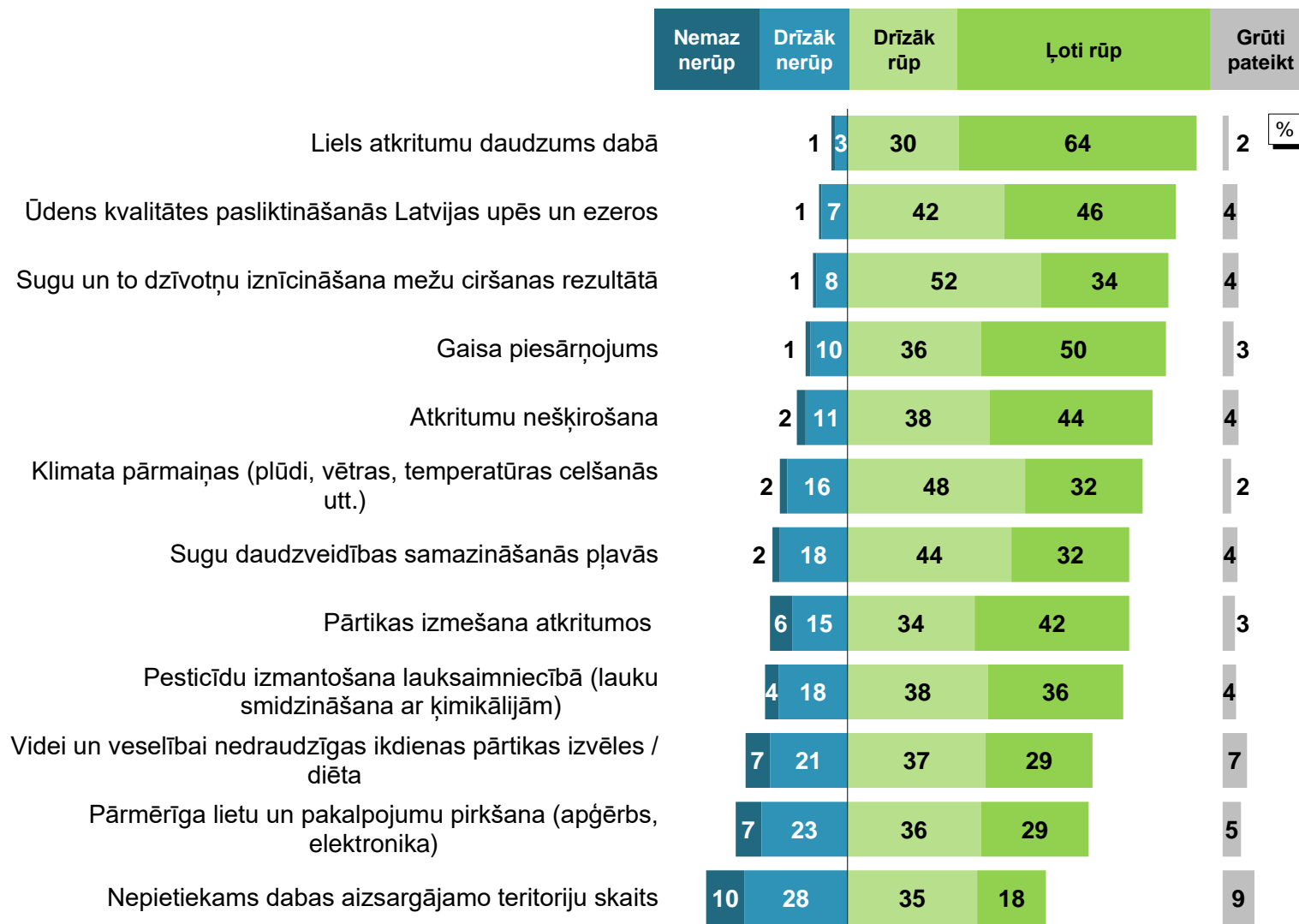
7. CIK AKTUĀLI LATVIJĀ IR AR VIDES UN DABAS AIZSARDZĪBU SAISTĪTI JAUTĀJUMI

«A10. Ņemot vērā visu, ko Tu par šiem jautājumiem zini, cik kopumā Latvijā, Tavuprāt, ir aktuāli šādi ar vides un dabas aizsardzību saistīti jautājumi?»

8. RŪPES PAR VIDES UN DABAS AIZSARDZĪBAS JAUTĀJUMIEM

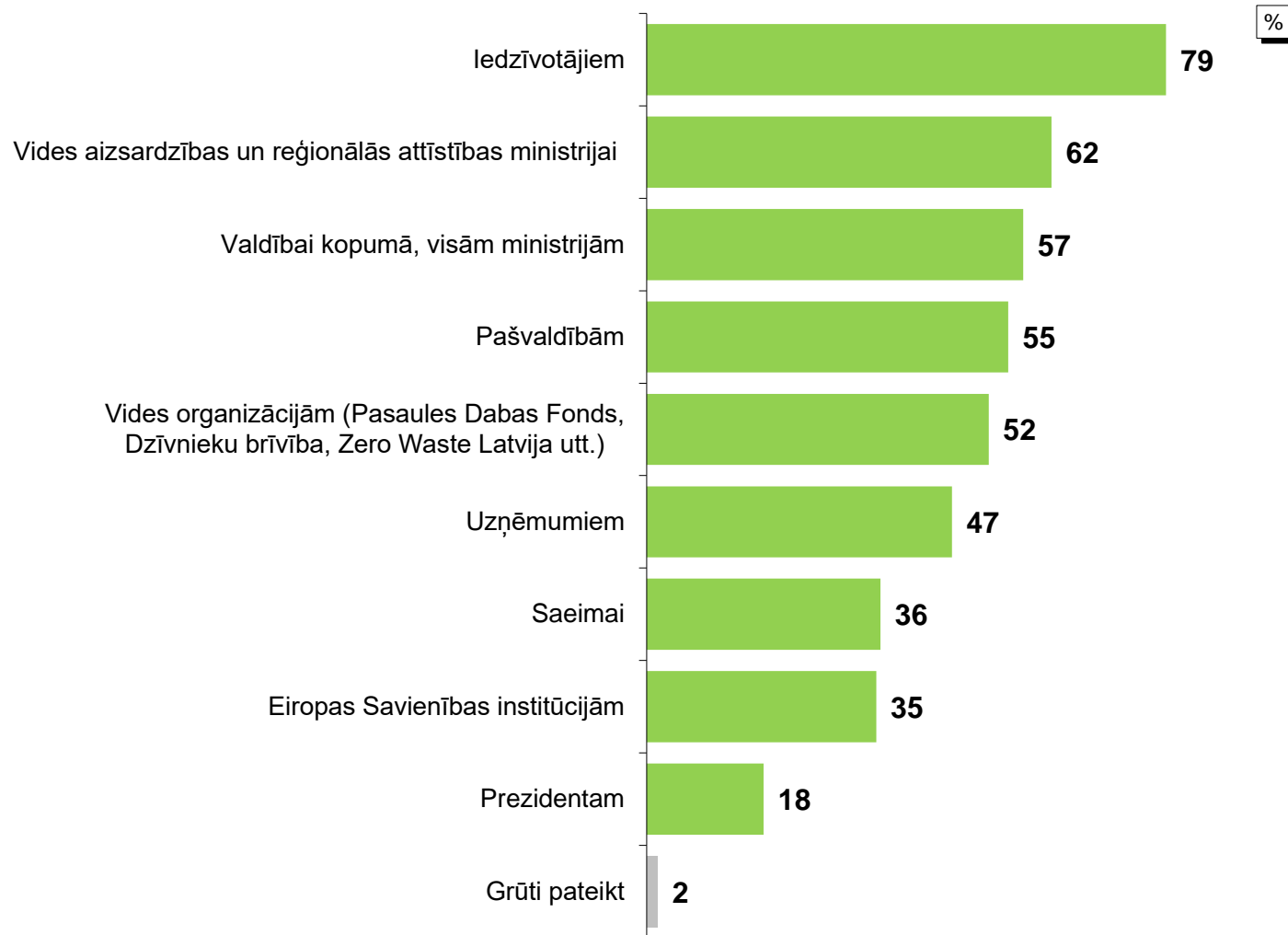
«A11. Cik ļoti Tev personīgi rūp katrs no šiem vides un dabas aizsardzības jautājumiem?»

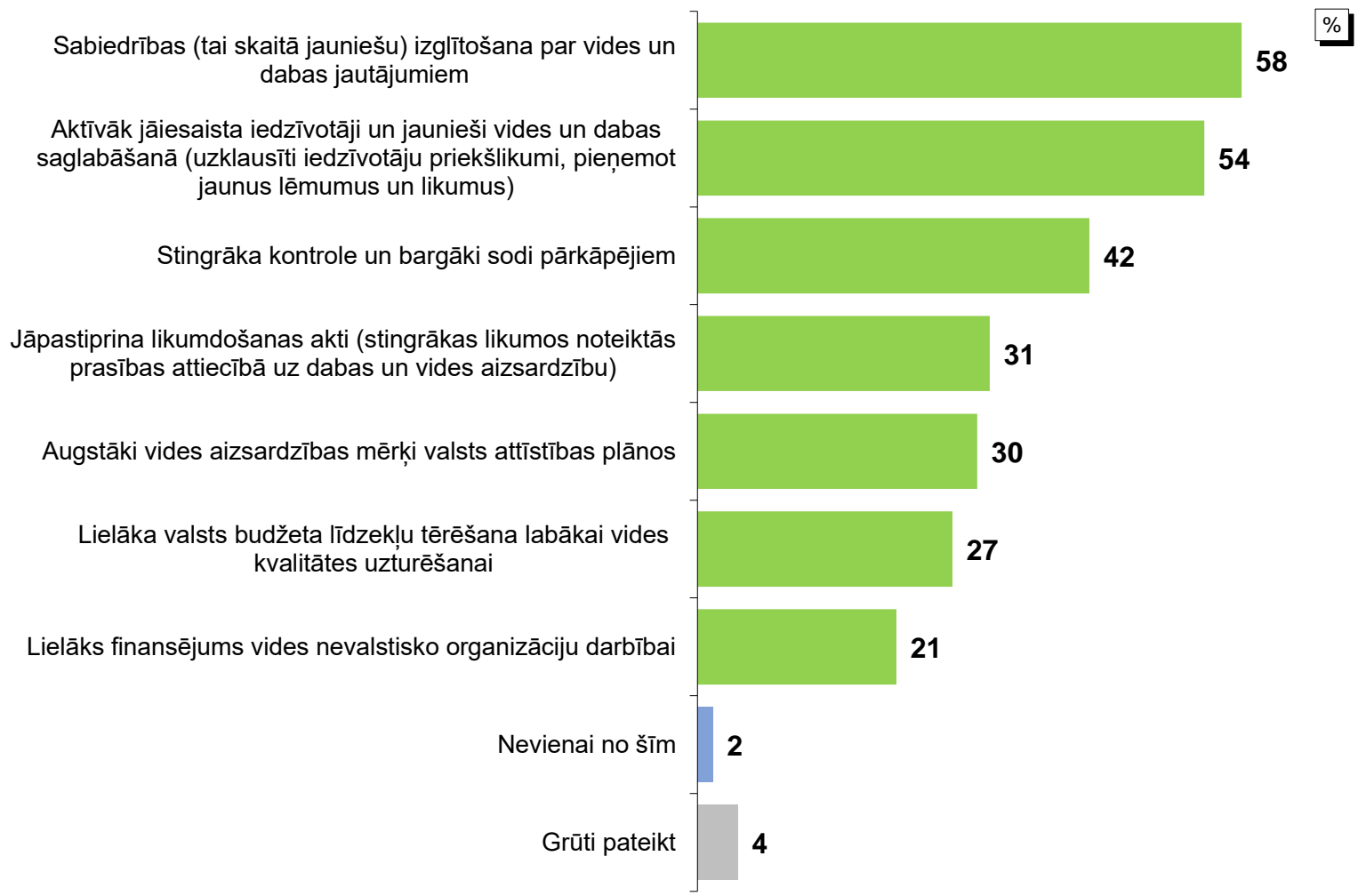
9. KAM VISVAIRĀK JĀIESAISTĀS VIDES UN DABAS AIZSARDZĪBAS PROBLĒMU RISINĀŠANĀ LATVIJĀ

«A12. Kam, Tavuprāt, būtu visvairāk jāiesaistās vides un dabas aizsardzības problēmu risināšanā Latvijā?»

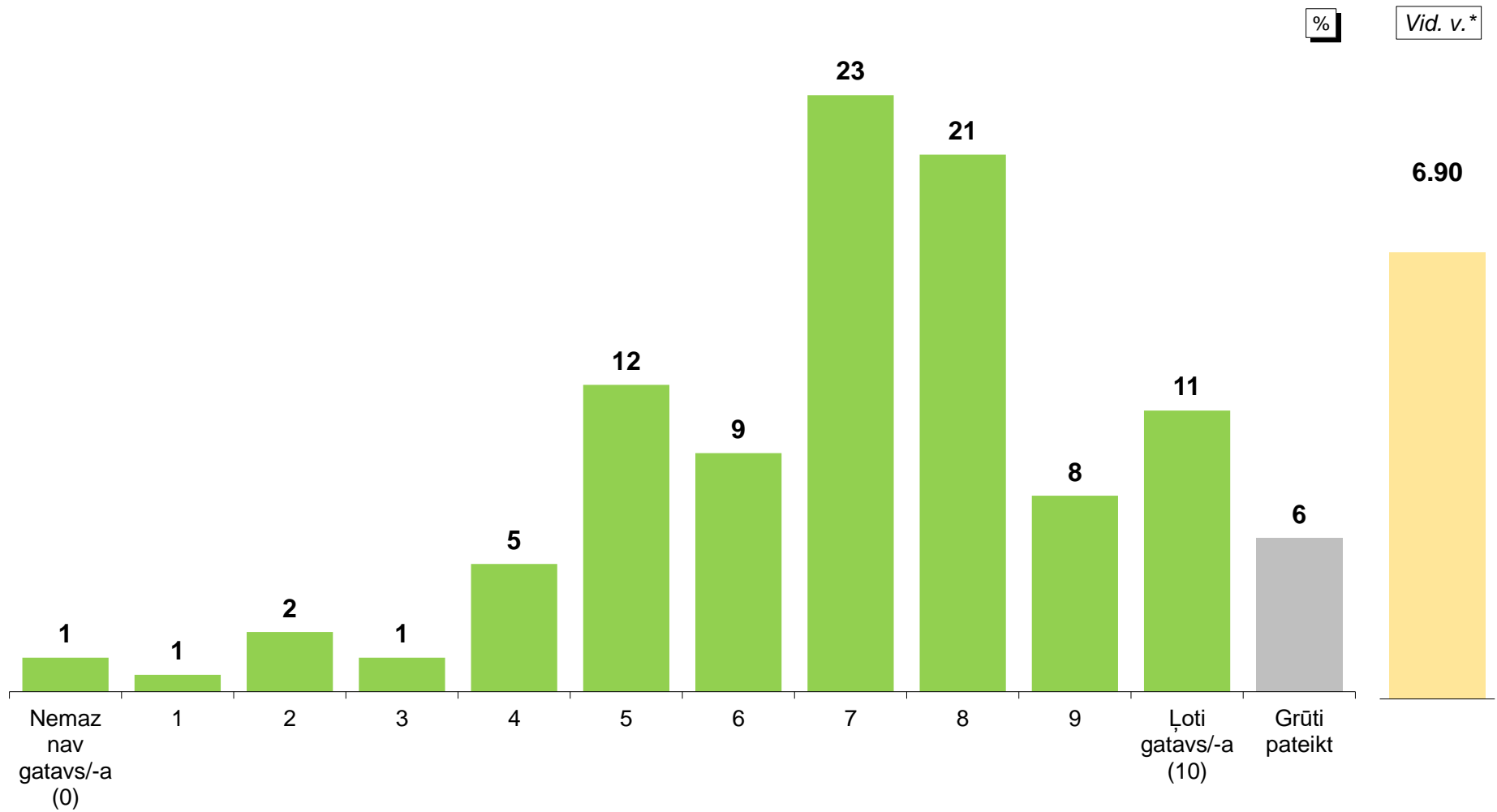
10. VALDĪBAS PRIORITĀTES VIDES AIZSARDZĪBAS JOMĀ TURPMĀKO 10 GADU LAIKĀ

«A13. Kurām 3 lietām, Tavuprāt, būtu jābūt vissvarīgākajām valdības prioritātēm turpmāko 10 gadu laikā vides aizsardzības jomā?»

11. IESAISTĪŠANĀS PASĀKUMOS, KAS SAISTĪTI AR APKĀRTĒJĀS VIDES KVALITĀTES UZLABOŠANU

«A14. Cik lielā mērā Tu personīgi esi gatavs/-a aktīvi iesaistīties pasākumos, kas saistīti ar apkārtējās vides kvalitātes uzlabošanu?»

Bāze: visi respondenti, n=303
*Vidējais vērtējums skalā no 0 (nemaz nav gatavs/-a) līdz 10 (ļoti gatavs/-a)

PIELIKUMS

STATISTISKĀS KĻŪDAS NOVĒRTĒŠANAS TABULA

Pētījuma rezultātos vienmēr pastāv zināma *statistiskās kļūdas* varbūtība. Analizējot un interpretējot pētījumā iegūtos rezultātus, to vajadzētu ņemt vērā. Tās atšķirības, kuras iekļaujas statistiskās kļūdas robežās jeb ir mazākas par to, var uzskatīt par *nenozīmīgām*.

PĒTĪJUMA REZULTĀTU STATISTIKĀS KĻŪDAS NOVĒRTĒŠANAS TABULA (ar 95% varbūtību)

Atbilžu sadalījums %	Respondentu skaits (bāze)												
	50	75	100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000	1100
1 vai 99	2,8	2,2	1,9	1,4	1,1	1,0	0,9	0,8	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6
2 vai 98	3,9	3,2	2,7	1,9	1,6	1,4	1,2	1,1	1,0	1,0	0,9	0,9	0,8
4 vai 96	5,4	4,5	3,8	2,7	2,2	1,9	1,7	1,6	1,5	1,4	1,3	1,2	1,2
6 vai 94	6,6	5,4	4,7	3,3	2,7	2,3	2,0	1,9	1,8	1,7	1,6	1,5	1,4
8 vai 92	7,5	6,1	5,3	3,8	3,1	2,7	2,4	2,2	2,0	1,9	1,8	1,7	1,6
10 vai 90	8,3	6,8	5,9	4,2	3,4	2,9	2,6	2,4	2,2	2,0	2,0	1,9	1,8
12 vai 88	9,0	7,4	6,4	4,5	3,7	3,2	2,9	2,6	2,4	2,3	2,1	2,0	1,9
15 vai 85	9,9	8,0	7,0	5,0	4,0	3,5	3,1	2,9	2,6	2,5	2,3	2,2	2,1
18 vai 82	10,7	8,7	7,5	5,3	4,4	3,8	3,4	3,0	2,9	2,7	2,5	2,4	2,3
20 vai 80	11,1	9,1	7,8	5,5	4,5	3,9	3,5	3,2	3,0	2,8	2,6	2,5	2,4
22 vai 78	11,5	9,4	8,1	5,7	4,7	4,1	3,6	3,3	3,1	2,9	2,7	2,6	2,5
25 vai 75	12,0	9,8	8,5	6,0	4,9	4,2	3,8	3,5	3,2	3,0	2,8	2,7	2,6
28 vai 72	12,5	10,2	8,8	6,2	5,1	4,4	3,9	3,6	3,3	3,1	2,9	2,8	2,7
30 vai 70	12,7	10,4	9,0	6,4	5,2	4,5	4,0	3,7	3,4	3,2	3,0	2,8	2,7
32 vai 68	12,9	10,6	9,1	6,5	5,3	4,6	4,1	3,7	3,5	3,2	3,1	2,9	2,8
35 vai 65	13,2	10,8	9,4	6,6	5,4	4,7	4,2	3,8	3,5	3,3	3,1	3,0	2,8
40 vai 60	13,6	11,1	9,6	6,8	5,5	4,8	4,3	3,9	3,6	3,4	3,2	3,0	2,9
45 vai 55	13,8	11,3	9,8	6,9	5,6	4,9	4,4	4,0	3,7	3,5	3,3	3,1	2,9
50 vai 50	13,9	11,3	9,8	6,9	5,7	4,9	4,4	4,0	3,7	3,5	3,3	3,1	3,0

Lai noteiktu statistisko mērījuma kļūdu, ir jāzina respondentu skaits attiecīgajā grupā un rezultāts procentos, izmantojot šos lielumus, tabulas attiecīgajā iedaļā var atrast statistiskās mērījuma kļūdas robežas +/- procentos ar 95% varbūtību.

Piemēram, ja pētījuma rezultātā no visiem aptaujātajiem jauniešiem 16–25 gadu vecumā (respondentu skaits n=303) tiek iegūta mērķa grupa 20,0%, kas pauž apstiprinošu attieksmi pret spriedumu vai izteikumu «X», tad ar 95% varbūtību var teikt, ka statistiskā mērījuma kļūda šeit ir +/- 4,5 procentpunktu robežās. No tā izriet, ka mērķa grupa, kura identificē sevi ar spriedumu vai izteikumu «X» ar 95% varbūtību, ir robežās no 15,5% līdz 24,5%.

Darba grupa: Arnis Kaktiņš, Līga Savicka,
Atis Putniņš, Ingeborga Daila Zīriņa, Mārtiņš Krontāls (SKDS)
Laura Treimane, Jānis Rozītis (PASAULES DABAS FONDS)

SKDS

tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs
Baznīcas iela 32-2, Rīga, Latvija, LV-1010
Tālr.: +371 67 312 876, e-pasts: skds@skds.lv
www.skds.lv

PASAULES DABAS FONDS

Nodibinājums
Elizabetes iela 8-4, Rīga, Latvija, LV-1010
Tālr.: +371 28288090, e-pasts: ltreimane@pdf.lv
www.pdf.lv